

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLIKIRALY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden Mártzius 28-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Helvétziai, nevezetesen a' Genfi vagy Genevai közönséges újság leveleknek 14-dik Mártziusi darabja szerint Bonaparte Napoleon azon holnap 11-dik napján ment be Lyon városába a' nélkül, hogy neki valaki ellent állott volna; még a' következő napon is ott volt; az ő hadi ereje 7600 emberből áll, a' kikkel egyes-nesen Paris felé, vagy a' mint mások gyanakodnak, Besancon felé, a' melly város az ugy nevezett Franche-Comtéban (a' Burgundi Comitatusba) fekszik, menni szándékozik; utjában Bourg városát is felkérte, de ez üres válaszzal bostá-totta el az ő követjeit — Azt olvassuk né-hány újságlevelékben, hogy Marsal Massena az egész Marszilliai nemzeti Gárdiákkal, és néhány hiv katonasággal Lyon ellen ment, és hogy a' Provinciái tartománynak fő városából Avignonból két millióm Frankot tett a' Bonaparte fejére. Ennek értésére esvén ez a' dolog, Massenának mindjárt illy foglalatú levelet irt: „*Függeszse ki az Ur maga fő hadi szállásának ablakai előtt az Auszterlitzi zászlót, és én meg fogom az Urat jutalmaztatni.*“

A' Deputatufoknak 14-dik Martziusi gyűlésében a' Frantzia országi belső dolgokra ügyelő Minister Montesquion

Apátur azon levelet, mellyet Marsal Ney ő hozzá küldött, közlőtte a' Deputatusokkal. Ebben a' levélben neki a' nevezett Fő vezér azt irta, hogy az ő kormánya alatt lévő hadi seregek igen jól viselik magokat, valóságos hivei a' Királynak, és hogy a' Bonaparte seregeinek Lyon városából leendő kibajtások végett azon város ellen ment; hogy Gróf Dupont, a' ki Montargison keresztül azon pont ellen marsirozott, a' vezérlése alatt lévő katonasággal tökéletesen meg van elégedve; hogy a' több hadi seregeknek Tisztjeik is hasonló tanubizonytságot adnak az alattok lévő fegyveres népről; Marsal Oudinot parantsolatot vett az eránt, hogy az ő vezérlése alatt lévő régi testőrző katonákkal Paris környékére marsirozzon.

Azok a' jelentések, a' mellyeket a' hadi és belső dolgokra ügyelő Fr. Királyi Ministerek, e' folyó holnap 14-dik napján a' Deputatusok Házának (az A. Parlamentumbak) tettek, nagyon meg nyugtatták a' Párisi Públikumot, minekutánna azokat a' Fr. Moniteurnek 15-dik Martziusi darabjában meg olvasták volna. Ezek a' Ministerek semmit el nem halgattak a' Státust fenyegető veszedelemből, mindent, a' mi történt önként és igazán meg vallották, mellyel mind magoknak, mind a' Kormányzásoknak nagyon használtak. — A' Moniteurnak azon napi darabjában világosan

ki van téve, hogy Bonaparte még most is Lyonban van, hogy ő nagy sebességgel ment azon városba, de hogy kéntelen volt ott meg állapodni; hogy a' Fréjus és Lyon közt fekvő osztályokat el nem foglalhatta, hanem mindennek kívánt tsendességet engedett, és abban foglalatoskodik, hogy a' maga tzimborás társainak számát öregbítthesse.

A' nevezett hivatal szerint való újság azt is jelenti, hogy Bonaparte az ő ellene fegyverben álló Frantziák közt áll, és mind arra, a' mellyeket ő mivel, megemlékezik, mind azon vezedelemtől, melly őtet érdekelheti, nagyon fél. Ő bizván Fr. Országának északi lakosiban és erősségeiben ment bé Lyon városába, de Fr. Országának védelmező lelke fel ébredt, annak minden erősségei és fegyveres őrizetjai a' Haza és a' Király hívségebe meg maradtak; érdemes vezéreiknek kezekbe a' hívség esküvését le tették, az eltántorodtak kötelezésekre vissza tértek; az árulók vagy futnak, vagy a' tömlözőkben hevernek; azok közül leg többen, a' kik a' pártütésben reszesülnek, bámúlni fognak hátra maradt vagyonszájaikon, és meg bányán tselekedeteket, a' leg jobb Monarkától kegyelmet kérnek.

Azonközben mindenütt, és minden védelmező eszközök nagy siettséggel készítetnek. A' hadi seregek tudósítatva lévén a' dolgoknak mivoltáról, az ellenség plánumairól, az ő előjáróiknak, polgártársaiknak, 's familiájoknak, rokoniknak közindulatjáról, a' Királynak és a' Hazának nevében felkelnek, az alatt, hogy a' pártosok, a' kik semmi armádát nem csinálhatnak, mindenütt oldalról, elő hátul, a' nemzeti gárdisták és parasztek által üzetetnek, 's vesztegettetnek; a' vezedelem nagysága meg mérettetett, ezen szempillantattól fogva semmitől sem lehetett félni.

A' Kormányszékek parantsolatjai mindenütt tsendességben, 's jó egyességben végre vitetnek; Frantzia Országának kívánása, az engedelmessegre és hívségre való esküvések a' Királyi Szék zsámolyánál letétetnek, de ezeket az előbbienekkel össze zavarni nem kell — Az ellenség szemeláltára, abban a' szempillantatban, a' melly leg vezedelemesebb, ezrenként írják fel magokat a' polgárok és tisztviselők minden felelem és iszonyódás nélkül, egyedül a' kegyetlen uralkodás ellen való gyűlölség által lelkesítettven, és a' Királyi szabadság szeretetétől vezéreltetvén. (Mennekutánna számos adreseket, vagy közzétett leveleket terjesztett a' deputatusok elébe a' minister).

A' *Journal General de France* című újság leveleknek 14-dik darabjában következő jegyzet olvasunk: "A' hivatal szerint való és egyebb aktákból, mellyekkel olvasóinknak szolgáltunk vala, azoknak az osztálybéli lakosoknak, a' kik azt ohajják, hogy Paris városának jelen való állapotját, és azt is tudói kívánják, kiknek száma legyen nagyobb, azoké, a' kik a' bekességet kívánják, vagy a' kik a' Bonapartisták részére hajlanak, még nem lehet meg határozni. Bonaparte, masokkal, nevezetesen ollyakkal, a' kik Parisban laktak, egyetértésben volt, és levelezett, és olly hitokban tartatott ez a' dolog, hogy ő ellene semmi hathatós intézeteket tenni nem lehetett, sőt mindenek ugy el voltak intézve, hogy azoknak az ő baszúára kellett volna szolgálni. Azok a' Regementek, a' mellyekben ő nagyon bizott, az ő újárásokkal kiállitva. A' Fr. Hertzegek Lyonba marsiroztak, az oda való lakosok nagy hajlandósággal voltak erántok; a' nemzeti gárdisták is készek voltak az ő védelmezésekre véreket kiontani; de a' rendes hadiseregek magokat ellene szegezték, semmi

fegyverek nem volt, mellyeket a' Lyon i lakosoknak ki lehetett volna osztani, 's ilyenképen ellent nem állhattak a' pártos seregeknek.

Leginkább Fr. Ország északi részében nyilatkozott ki a' pártosság, de ott sem felelt meg várakozásoknak a' dolog; sem Lefevre-Desnouettes, sem Lallemand Generálisok végbe nem vihették azt, a' mit magokban feltettek vala.

Nagy Britannia.

A' London városi ujság levelek és utzák tömve vannak azon jegyzésekkel, vagy inkább hiradásokkal és kérésekkel, mellyekben a' gabona behordása iránt tanácskoznak a' lakosok és titatviselők, 's azt kívánnyák, hogy semmi végzés e' tárgyról ne tétetődjön, míg az meg nem határozódik, van-e az Országnak magának anyyi termése esztendőnként, melly a' lakosok táplálásokra elegendő. E' folyó Martzius 5 dik napján az A. Parlamentumnak gyűlésében 78,024 instantziák adattattak bé, Londonban pedig magában 10,000 hasonló kérő leveleknek irták alá magokat a' kereskedők. Ezeknek az utolsóbb instantziáknak foglalatok ezekből áll: Nagy meg illetődéssel és belső fájdalommal szemléli a' nép, hogy a' Parlamentomban egy olly intézetről végzettek, mellynek fő tzelja az, hogy a' gabonának az országba való behordása, különös meg határozás alá rekesztesfen; mellyre nézve feletté tsudálkoznak azon hirtelenségen, a' mellyel ez az igen fontos tárgy mind a' két házban folytatódik. Nagy igasságtalanság a' birtokos lakosoknak adófizetéseket állandó lábra állítani; ők azt mondják, hogy a' mult háború alatt igen sokat kellett egészlen, de ők voltak a' gabona ára fel emeltetésének az okai is, hogyha külső or-

szágról gabonát bé vinni szabad nem lenne, végtére minden manufacturák és kereskedések elromlanának. Ezen okra nézve nagyon köszönik, hogy a' London városának képviselői egész erővel ellene állottak annak a' meghatározásnak, mellynél fogva a' külföldi gabonának a' N. Britanniai földre való behordása meg akadályoztatott volna.

A' Parlamentum gyűlésének szokott órájában a' György útjáitól fogva az Addington utzáig sok ember gyűlött rakásra, a' kik eleinte nem zenebonáskodtak, mindazáltal a' gabonabill, és azok ellen a' Parlamentumnak tagjai ellen, a' kik azt sürgették vala, nagyon morogtak, nevezetesen a' Parlamentum palotájának tornázaiban, és folyosoiban sok nép gyűlt össze, ugy annyira, hogy a' Politiára ügyelő emberek kéntelenek voltak azon helyekre ágyúzó katonákat kiállítani a' tsendességnek és jó rendnek fenn tartására. Mintegy egy óraker dél után a' galierianak vagy tornáznak ajtai fel nyittatván, mindjárt sok ember gyűlött oda, ugy annyira, hogy igen nehezen, sőt sok bajjal is allig lehetett abba bé menni. Mellyre nézve a' Westminsteri palotának minden folyosói bezárattak, minden ajtóik eleibe sok pattantyús katonák állittattak, és tsak egyetlenegy ajtó volt nyitva, a' mellyen a' Parlamentum tagjai a' gyűlés palotájába bé mehettek.

Mellyre nézve azok az emberék, a' kik a' tornázokból, és folyosókból kizárattattak, a' palota eleibe állottak, a' kik közül sokan esmérték a' Parlamentum tagjait, a' kik nevenként neveztetvén ki, bortsáttattak bé a' gyűlés palotájába. Azoknak kiáltásokat, a' kik szüntelen igy kiáltottak: „Vesszen el a' gabonabill,„ a' Parlamentum palotájában is lehetett világosan hallani és érteni. Egy darabideig tsak illy kiáltások által jelentették ki az

Öszvegyült emberek a' magok jó tetszéseket, vagy bosszúságokat; de végtére több kotsik és Parlamentum tagjai is megállítottak, a' kik köntelenek voltak kotsijokból kiszállani, 's a' nép közt szüntelen való piszegetés és gúnyolódás közt a' Parlamentum gyűllésébe bémenni. Ekkor látván az eljárok, hogy ő magok elégtelenek a' népnek leteszedítésére, az Előülőnek parantsolatjára katonaság hivatott oda.

A' Parlamentum tagjai közül nem kevésbbé rosszúl báta a' nép, sokan arra kényszerítették, hogy nevezzék meg magokat, és nyilatkoztassák ki, kívánnak-e a' gabonabílt vagy nem? így báta az Írlandiai Kintstár Cancellariusával Fitzderaldal is; Crokes ur élete veszedelmében is forgott. kinek kotsiját sok nép körülvévén, arra kényszerítette, hogy ő is tegyen magáról vallást, mellyet midőn mivelni nem akart volna, a' Parlamentum palotája előtt kotsijának ablakát béverték, és a' midőn abból kiakart volna szállani, köntösének gallérját meg fogták, 's mind a' két oldalról döfölték, sőt a' midőn a' felljebb meg jegyzett kérdésekre feleletet adni nem akart volna, világosan azt mondták nékie, hogy ha sem nevét sem a' gabonabílt iránt való értelmét ki nem jelenti, rosszúl lenne dolga, de ő egy átaljában nem felelt kérdésekre, és ha ő magát ki nem ragadta volna kezekből, bizonyosan áldozatjává lett volna a' dühös nép meg engesztelhetetlen haragjának.

Ez a' Londonban Martzius 6-dik napján támadt nagy zenebona, nem tsak azon a' napon, hanem a' következőn is tartott. Sok zabolátlan emberek gyűlvén öszve a' ministereknek, és azoknak a' Parlamentum tagjivak házaik előtt, a' kik a' gabona béherdásáról hozott bílt védelmeztek, és továbbra is fenn tartani igyekeztek, házaiknak ajtait, 's ablakait bé verték, és még több rendeletlenséget és tsintalanságot is vittek volna végbe, ha fegyveres katonák nem mentek volna meg zabolázásokra.

Főképpen a' Felső Parlamentum Előülőjének vagy Sprechérének Lord Eldonnak, és Robinson Urnak házokkal a' ki t. i. a' gabona bíllről az alsó Parlamentum gyűllésében a' jelentést még tette (*) — Azon hónap 7-dik napján a' Lord Castlereagh, és Lord Bathurst ministerekkel is sok méltatlanságot vittek végbe, és mind az ő, mind más Parlamentum tagjainak háraikat nagyon meg rongáltak, sőt ha a' következő napon esett nagy eső meg nem akadályoztatta volna őket, lehetetlen volt volna kösség dühösségének ellent állani. Azokban a' Parlamentum Gyűllése tsak úgyan folytatódott, és azoknak száma, a' kik a' gabona bé hordásáról hozott bílt helybe hagyták, az ellenkezőknek számokat féll haladta — A' Regens Hertzeg annak, vagy azoknak, a' kik ezen zenebonának indított és gerjesztőt bé adják, nagy jutalmat ígirt, mellyben a' Parlamentumok is meg egyeztek, es az illy gonosz emberek, mint a' jó rendnek és köz tsendefségnek meg háborítói keményen meg fognak büntettetni — Carleton-Houseben, a' Régens Hertzeg palotája eleibe töltött ágyúk vonattak ki — A' Bonaparte Prantzia Országba való kiszállásának híre Martzius 10-ik napján ment meg Londonba.

(*) A' Sprecher, Speaker (Orator Curiae Regni Britannic) olly személy Angliában, a' ki a' Király, és a' Parlamentum tagjivak képében az előülőget viseli. A' Felső Parlamentum gyűllésében a' Lord Cancellarius viseli ezt a' hivatalt, ha pedig jelen van a' Király, ő ennek háta megett áll, a' Király nagy petsétnyomót, és a' meg aranyozott ezüst Királyi pállzát, maga mellett tartja — Az Alsó Parlamentumban egyedül a' Sprecher az Előülő, a' ki a' Gyűllés közepén áll, az Actuarius pedig az ő háta megett.

Lady Hamilton néhai igen híres Anglus Admirálisnak nagyon szeretett barátnéja, nem régiben Calaisban meghalálozott, még pedig olly nagy szegénységben, hogy eltemettetésére való költsége sem maradt elegendő. Mivel igen sok adósságot tsinált, senki az ő eltemettetését magára vállalni nem akarta; végtére egy Calaisban lakó Anglus kereskedő, tsúpán a' megboldogult nagy Admirális halmvai eránt való tiszteletének meg bizonyítására, és az ő leányához Misz Horatia Nelsonhoz való szives hajlandóságából, a' ki édes atyának hagyásából szüntelen Lady Hamiltonnál volt, vállalta annak eltemettetését magára, a' mellyre minden ott lakott és mulatott Anglusok meg jelentek, 's illendő tisztességet tettek a' meg hólnak. Mivel a' költsónadók Misz Horatia Nelsont mind addig hazájába visszra bocsátani nem akarták, míg meg nem fizetett volna, az említett Anglus kereskedő az adósság kifizetését magára vállalta. Misz Horatia Nelsont hazájába, a' meg boldogult Nelson sógorához Marcham Urhoz küldötte, a' ki familiájával együtt örömmel felfogatta a' nevezett Anglus hajadont, 's érette minden adósságát lefizette.

A' Frantzia Országi Articulusához.

A' Frantzia új hadi Minister Clarke e' folyó holnap 12-dik napján következendő napos parabsolatot adott ki: „Engemet a' Fels. Király a' hadi dolgokra ügyelő Ministeriumnak Statustitoknokjává tett. Hogyha a' Fr. sárhada mindenkor egyenes szívűségből származott próbát adta, a' maga erántam való hajlandóságának, én is meg vagyok arról győződve, hogy én mindenkor és szüntelen azon igyekeztem, hogy hét esztendeig tartott igazgatásom által azon tiszteletet meg érdemlertem. Hát most mikent nem fogok iparkodni, a' midőn a' mostani kétséges kimeneteli, és igen fontos környúlállások közt, azt a' kit Fr. Ország ohajt, és a' kinek szeretetére,

olly nagy és sok okai vannak a' nemzetnek, engemet a' maga bizodalmaára méltónak itélt. Sok ravasz tsabitások tsúztak be a' mi rendjeink közé, és kedvességet is találtak, de ki nézhetné azt szemérem 's keferűség nélkül, mennyire el engedtek magokat azok tsabitani, a' kik azután azember után halgatnak, a' ki Fr. Országot Frantzia kéz által apritattya, és ezt a' szép földet másodsor is a' külföldiek tűzének és kardjoknak akarja tárgyúl ki tenni.“

„Ő jól tudja azt, hogy az egész Európa fegyverrel vette a' mi határainkat körül, hogy az ő leg első győzedelme minden pusztítáfokat, és közönféges háborúnak szerentsétlenségeit a' mi tartományainkra fogja vonni, azokat elpusztítja, a' Hazza védelmezőinek familiájokat gyászszal borítja bé, minden polgárokra és Hazánkna minden pontjaira veszedelmet hoz; de ő azzal semmit nem gondol — De ezen közönféges és fenyegető veszedelemnek elfordítására egy fontos hirdetményt adott ki a' hiv Frantziáknak felbuzdítására, 's különösen a' vitez hadi seregeknek felserkentésekre és megbátorításokra, azoknak a' hadi seregeknek, mellyek készek lesznek a' Hazát a' vegső veszedelemtől meg szabadítani.“

A' Gazette de France tizimű Párisi ujságlevelekrék 15 dik Mánziusi darabjában következendő fontos tárgyak fordulnak elő: „Marsal Macdonald, tegnap reggel, innen elmarsirozott, hogy a' vezérlese alatt lévő sárhadát jó rendbe szedhesse, 's annak vezérletét kezére vehesse — Marsal Ney Mártyus 11 dikén Besançon városát elhagyta, és Chalons-sur-Saone városába utazott, ott a' maga seregeit összevgyűjtötte, és a' Marsal Victor osztály seregével össze kaptsolta. — Marsal Oudinot Metz városából a' Király Testörző hadi seregének egy részével ki indult, és sebes lépésekkel Langres felé marsirozott. Illyenképen a' Lyonból Párisba vivő országos ut Bona-

parte előtt egészen elzárattott; ha pedig Bourbonnois felé fordulna, Ney, Victor, és Oudinot Marsalok öteten könnyen meg kerülhetnék. Gen. Lieutenant Dupont a' Tourni osztályseregnek vezére számos hadi seregekkel a' Loirei folyóvíz felé marsirozik, hogy a' Lyonból Párisba vivő utat bezárhassa; következőképen minden oldalról fok fegyveres seregek marsiroznak ellene, és ezen hadi intézetekről sok jót lehet reményleni. — Az az osztály sereg, melly Páris városának védelmezésére Melun mellett az anyavárostól hét mérföldre öszve fog gyűlteni, a' mint az ujság levelekben olvassuk, egynehány nap alatt husz ezer főre fog szaporodni, melly mihelyt rendbe vétetődik, mindjárt előbbre fog nyomulni. Közönségesen azt olvassuk az ujság levelekből, hogy mihelyt Bonaparte egy városból a' másikba vagy egy faluból a' másikba marsirozik, mindjárt fehér kokárdát tesznek a' lakosok süvegeik mellé, s így kiáltoznak: „Éljen a' Király!”

A' Fr. Moniteurnek 14-dik Mártziusi darabjában következő jegyzés adatott ki: „Az Európai, külföldi Ministerek, a' kik közt a' Fels. Cs. Kir. Udvarnak meghatalmazott követje Báro Vincent elsőseget érdemel, a' Tuileriapalotába bemenvén, a' Fels. Fr. Királynak vizsgatására és hátorítására, magokat arra kötelezték, hogy ők minden alkalmatosságokban, a' hol csak lehet, ó Kir. Felségének segítségére és vigasztalására fognak lenni, azt erősítvén, hogy az egész Európa hasonló indulattal viseltetik a' Frantzia Uralkodó Fejedelem eránt.”

A' Monitörnek 11-dik mártziusi darabjában ezeket olvassuk: „Páris városa, ugymond, nagy rémulésbe esett, a' Királyi udvarban és kertben nagy hazafiuságot mu-

tatott a' nép; ellenben az öreg emberek nagyon sirtak, nem is ok nélkül, mivel allig derült fel felettek a' tsendes napoknak hajnala, és már ismét el alanni láttatik. Honneur, Loyeauté, és több ezekhez hasonló szavaknak ismét alkalmatosságok van a' bekételenek gyengeégeknek megmutatására. Az ó esküvésekre támaszkodni tellye-séggel nem lehet Maison és Desolles a' kaszarmákat meg látogatták, az ó jelentétekben mindnyájan arról kötelezték magokat, hogy a' tsábító ígéreteinek soha helyt adni nem fognak; azonban alig léptek ki ezek a' két Generálisok a' kaszárma ajtaján, mikor már fűtyölve tántoltak ezek a' derék vitézek.“ — Páris városának Sz. Antal nevű külső városában 80,000 Frankból álló summa pénz találtott fel, ki vitte oda, és ki rejtette ott el, ki nem sült. A' királyi Udvar nagy reménységgel van a' jövő napokra nézve; a' Királynak sorsa és körülállásai nagy sajnákozást gerjesztenek a' Párisi Publikumban, a' hol sok lakosok a' nagy félelem miatt ágyokba fekünni sem mérészlének.”

A' Monitörnek 13. Mártziusi jegyzése szerént sok tsendes és jó gondolkozású Párisi lakosok nagy félelem közt vannak, ha csak arról gondolkoznak is, hogy Bonaparte oda menni szándékozik. A' Királynak körülállásai, tiszteletes vénsége, jószívűsége, fedbeteilen élete, beteges állapotja, a' legérzékenyebb emberben is szánakozást gerjesztenek“ — Generál Drouot (Gróf Erlon) Lilleben (Russelben a' Fr. Flandriának fő városában) a' Marsal Mortier parantsolatjára meg fogattatván a' főben járó dolgokra ügyelő itilő szék eleibe idéztetett, halálra szententziáztatott, a' életétől meg is fosztatott —

Márt. 25-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 320 2/3 forintot Váltó
szédulában. Egy Cs. aranyért 15 forintot 28 1/2 kr.